

LUNDS
UNIVERSITET

Tystnadskultur

En intervjustudie om tystnadskulturen bland ungdomar i
Malmö och Malmöpolisens upplevelser av fenomenet

LUNDS UNIVERSITET

Rättssociologiska institutionen

Kandidatuppsats (RÄSK02)

Vårtermin 2020

Författare: Nicole Larsson

Handledare: Johan Rosquist

Abstract

The present study aims to investigate the motives behind the culture of silence among young adults in Malmö. Based on the purpose, the study is expected to contribute with knowledge of the police's experience of silence culture among young people and how police officers handle meetings with young people in Malmö who do not want to comment in interrogation situations due to prevailing norms of silence. This study is based on eight interviews, four of the interviewees are young adults living in Malmö and four of the interviewees are police officers working in Malmö. Based on the coding, it appears that the motives behind the culture of silence vary, and are both self-chosen and a result of pressure from other individuals or as a result of norms. Some statements indicates that there is an underlying fear of being subjected to various reprisals, which has often shown to be one of the main reasons behind the silence in previous research. This can be done through media reporting, or rumor dissemination, which mediates the group's fright capital. In conclusion, the results of my interviews have shown that there are situations where the interviewees prefer to resolve conflicts themselves through an informal law system. Collaboration with police and other judicial authorities is considered a deviation from the norm, instead it appears that several interviewees prefer to have their own settlements in conflict situations. The norm of not talking to police thus affects the judiciary's ability to investigate crimes and convict the guilty.

Nyckelord: anmälningsbenägenhet, normer, repressalier, rättsväsendet, tystnadskultur

Innehållsförteckning

1. Inledning	1
1.2 Syfte och frågeställning	2
1.3 Avgränsningar	2
2. Tidigare forskning	3
2.1 Deskriptiv analys	3
2.2 Tematisk innehållsanalys	3
2.2.1 Tema 1) Förtroende för polis och rättssystem	4
2.2.2 Tema 2) Lojalitetsband	4
2.2.3 Tema 3) Rädslan för repressalier	5
3. Teoretiska utgångspunkter	6
3.1 Normer och sanktioner	6
3.2 Kontrollteorier	7
3.2.1 Social kontroll och grupstryck	7
3.2.2 Social kontroll genom sociala band	7
3.2.3 Neutraliseringstekniker	8
3.3 Strainteorin	9
4. Metod	10
4.1 Metodologisk utgångspunkt och genomförande	10
4.2 Urval	11
4.2.1 Presentation av intervjupersoner	11
4.3 Analysmetod och kodningsteknik	12
4.4 Generaliserbarhet, validitet och reliabilitet	12
4.5 Etiska överväganden	13
5. Analys	13
5.1 Förtroende för polis	14

5.2 Bristande anmälningsbenägenhet till följd av tystnadskultur	15
5.3 Brottets dignitet avgörande skäl till tystnad	17
5.4 Lojalitet och sociala band	18
5.5 Tystnadskulturens spridningseffekt och rädslan för repressalier	20
5.6 Informella rättssystem för konfliktlösning	22
5.7 Polisens hantering av tystnaden	25
6. Resultatredovisning	27
7. Slutsats	31
8. Diskussion	32
9. Referenser	34
10. Bilagor	37
Bilaga 1. Intervjuguide avsedd för ungdomar och unga vuxna	37
Bilaga 2. Intervjuguide avsedd för polisen	38

1. Inledning

I samband med debatten om brottslighet används ofta begreppet tystnadskultur för att beskriva rättsväsendets svårigheter att få information från vissa grupper eller områden. Begreppet avser all form av tystnad gentemot rättsväsendet (Skinnari, Jonsson & Vesterhav, 2019:17). Termen kultur betecknar ett normsystem som vissa individer socialiseras in i. Individer som socialiserats in i normsystemet samarbetar av olika skäl inte med polis och andra rättsliga myndigheter (Skinnari, Jonsson & Vesterhav, 2019:18).

Tystnadskultur är ett återkommande tema i samhällsdebatten om brottsligheten i Malmö. I områden i Malmö bidrar ungdomsbrottslighet till både oro och otrygghet. Kriminella nätverk gömmer sig bakom rädslan hos människor att bryta mot normer om tystnad. Det finns stor del invånare i Malmö som inte blir direkt berörda eller påverkade av brotten, men som bor i nära anslutning till platser där det förekommer betydligt mer brott, vilket innebär att individen många gånger själv bevittnar brott. Rädslan för repressalier, de kriminellas hämnd skrämmer många från att prata med polisen (Jönsson & Nilsson, 2019:11; Skinnari, Jonsson & Vesterhav, 2019:59; Polismyndigheten, 2019:14 m.fl.). Även om individen står utanför den kriminella miljön, kan ryktesspridning om våld och hot förstärka motiven till tystnaden.

I tidigare forskning beskrivs ett bristande förtroende för polis och rättsväsende vara en av huvudorsakerna till att man avstår från att anmäla brott (Skinnari, Jonsson & Vesterhav, 2019:11; Jönsson & Nilsson, 2019:86; Vesterhav & Korsell m.fl.). Samarbete med rättsväsendet och i synnerhet polisen anses vara ett avsteg från normen. Tystnadsnormer är ofta som starkast inom familjen eller det sociala umgänget. De starka lojalitetsbanden inom olika kriminella strukturer, grupperingar och släktskap innebär dels att man skyddar sina respektive och dels att man aldrig uppger någon till polisen (NOA, 2017:18). Individer som saknar relation till rättsväsendet gör ibland upp om konflikter på egen hand (NOA, 2017:26), ibland med retoriken "*öga för öga, tand för tand*".

Många fall blir därför ofta så kallat polisiärt uppklarade, vilket innebär att polisens uppfattning om vem den skyldige är och varför är god, men där fallet sällan når en fällande dom. Det beror i största del på att individen som är misstänkt eller har information om en händelse ingår i en krets som har en tystnadskultur. Polisen i Malmö är trötta på situationen och vädjar om att tystnadskulturen ska

brytas (Kristiansson, 2018). Det finns stora problem med att unga och vuxna undanhåller information, oavsett om det gäller mindre eller grövre regelbrott. Tystnadskultur är ett rådande samhällsproblem och påverkar inte bara känslan av minskad trygghet, utan även rättssystemets förutsättningar att utreda brott, åtala och straffa gärningspersonerna.

Bakgrunden och motiveringen till min studie ligger i att det är ett aktuellt och angeläget samhällsfenomen. Min uppfattning är att tidigare forskning om tystnadskulturer inte fått en tillfredsställande förklaring, framför allt när det gäller forskning om fenomenet i Sverige. Att studera tystnadskultur utifrån ett rättsociologisk perspektiv belyser inte bara problematiken bakom förekomsten av fenomenet, utan även fenomenets normativa karaktär.

1.2 Syfte och frågeställning

Syftet med föreliggande studie att undersöka vilka motiv som ligger bakom tystnadskulturen bland ungdomar och unga vuxna i Malmö. Utifrån syftet förväntas studien bidra med å ena sidan kunskap om varför det finns en tystnadskultur bland ungdomar och unga vuxna i Malmö och å den andra sidan kunskap om hur poliser i Malmö upplever fenomenet. Studien ämnar även att undersöka hur polisen hanterar möten med ungdomar i Malmö som inte vill uttala sig i förhörssituationer på grund av rådande tystnadsnormer. Utifrån syftet har jag preciserat följande frågeställningar:

- Hur fungerar tystnadskulturen bland ungdomar och unga vuxna i Malmö, vilka situationer eller gärningar berörs av normer för tystnad?
- Vad finns det för olika motiv till att ungdomar och unga vuxna inte lämnar uppgifter till polisen? Är motiven självvalda eller ett resultat av påtryckningar från andra individer eller till följd av normer?
- Hur upplever och hanterar polisen tystnadskulturen och möten med ungdomar som inte vill prata?

1.3 Avgränsningar

Föreliggande studie avser att undersöka tystnadskulturen och motiven bakom tystnaden bland ungdomar och unga vuxna mellan åldrarna 18 till 25 i Malmö. Uttrycket tystnadskultur förekommer ofta som benämning på normbildningen om att vara tyst mot rättsväsendet (Skinnari, Jonsson & Vesterhav, 2019:17). Vad som avser tystnadskultur i det följande berör ett normsystem bland ett

urval av ungdomar och unga vuxna om att inte samarbeta med rättsväsendet vad gäller brottsligheten i Malmö.

2. Tidigare forskning

I det följande presenteras tidigare forskning om fenomenet tystnadskultur i form av en systematisk kunskapsöversikt. Följande studier och rapporter öppnar upp för reflektion kring de resultat som jag kommer att få i förhållande till mitt forskningsupplägg och resultat. De kan framför allt fungera som en vägledning kring vilka grundantaganden som görs om fenomenet tystnadskultur och hur det kan beskrivas och studeras (Lind, 2015:93).

2.1 Deskriptiv analys

Genomgången av tidigare forskning om tystnadskultur i relation till brott visade att området är relativt outforskat. Vid sökandet efter tidigare forskning om tystnadskultur använde jag främst databasen LUBsearch och Google Scholar. Sökorden som har styrts datainsamlingen är (i olika kombinationer): *“tystnadskultur”*, *“vittne”*, *“ungdomsbrottslighet”*, *“gruppnormer”*, *“gola”*, *“angivelse”*, *“gatukoder”*, *“gängkultur”* och *“brottsrapportering”*. Motsvarande begrepp på engelska användes också i syfte att hitta internationella studier. Inom internationell forskning används många gånger andra begrepp för att beskriva tystnadskulturer, bland annat förekommer *“code of silence”*, *“code of the street”* och *“culture of silence”*. Inom maffiaforskningen används termen *“ómerta”* för att beskriva normer om tystnad hos maffiamedlemmar och vittnen till brott som begås av av maffian (Skinnari, Jonsson, Vesterhav, 2019:19; Byström, 2017:2). Följaktligen presenteras svensk forskning om tystnadskultur i relation till brott. Samtliga studier och rapporter är svenska och publicerade under 2000-talet.

2.2 Tematisk innehållsanalys

Gemensamt för alla studier och rapporter i min kunskapsöversikt är att samtliga behandlar begreppet tystnadskultur med avseende på brott. Till följd av det begränsade utrymmet presenteras endast ett mindre urval av teman, vilka bedömdes vara av högst relevans i relation till min analys. Följande tre teman identifierades i kunskapsöversikten: 1) Förtroende för polis och rättssystem 2) Lojalitetsband och 3) Rädslan för repressalier. Majoriteten av studierna och rapporterna berör fler än ett tema och kunde därför placeras i mer än ett avsnitt i innehållsanalysen.

2.2.1 Tema 1) Förtroende för polis och rättssystem

Det framkommer att förtroendet och attityden till polisen och rättsväsendet spelar en stor roll för huruvida en väljer att prata och samarbeta med polisen, anmäla brott och medverka i en rättsprocess. Om förtroendet för polis och rättsväsende är litet eller attityden negativ är sannolikheten att man pratar med polisen eller andra inom rättsväsendet mindre (Skinnari, Jonsson & Vesterhav, 2019:11; Jönsson & Nilsson, 2019:86; Vesterhav & Korsell, 2016:130; Nugusse Hagos & Shibani 2019:46; Molin, Lifvin & Irlander Strid, 2019:12). Dessa uppfattningar härstammar ibland från vårdnadshavares uppfattningar och upplevelser av rättsväsendet (Nugusse Hagos & Shibani, 2019:46). I den nationella trygghetsundersökningen (NTU) redogör Brå årligen för allmänhetens utsatthet för brott, otrygghet, förtroende för rättsväsendet och erfarenheter av kontakter med rättsväsendet. Andelen av befolkningen (16-84 år) uppger 2019 att de har ett stort förtroende för polisen och deras sätt att bedriva sitt arbete. I rapporten framgår det att det är vanligare att kvinnor har ett större förtroende för polisen än vad män har (Molin, Lifvin & Irlander Strid, 2019:12). Personer med eftergymnasial utbildning har i högre grad ett stort förtroende för polisen (57 procent) än de personer med högst förgymnasial och gymnasial utbildning (47 procent). (Molin, Lifvin, Irlander Strid, 2019:178; Nugusse Hagos & Shibani 2019:28). Dessutom framkommer det att många respondenter känner sig frustrerade kring nyttan att lämna uppgifter till polisen med anledning av tidigare upplevelser av polisens arbetssätt, där ärenden bland annat lagts ner eller resulterat i lindriga påföljder för gärningspersonerna (Skinnari, Marklund, Nilsson, Stjärnqvist & Vesterhav, 2018:145), vilket beskrivs vara en av de vanligaste orsakerna bakom tystnadskulturen (Skinnari, Marklund, Nilsson, Stjärnqvist & Vesterhav, 2018:145; Skinnari, Jonsson & Vesterhav, 2019:12). Andra resultat tyder på att en del invånare upplever en känsla av övergivenhet av samhället och att dess institutioner har vänt dem ryggen, vilket förklaras kunna påverka förtroendet och tilliten till polisen (NOA, 2015:12).

2.2.2 Tema 2) Lojalitetsband

I samband med diskussioner om tystnadskultur bland kriminella nätverk och grupperingar framkommer det många gånger att en viktig mekanism bakom fenomenet är känslan av lojalitet eller samhörighet med gärningspersonen (Skinnari, Jonsson & Vesterhav, 2019:10). Särskilt gällande relationsvåld beskrivs lojalitet gentemot gärningsmannen väga tungt (Skinnari, Jonsson & Vesterhav, 2019:11). Men även gällande brott inom familjen, såsom hedersrelaterade brott förekommer lojalitet eller samhörighet med gärningspersonen som ett starkt motiv. Sådana lojalitetsband betecknas ibland som identifikation, vilket kan grunda sig i att individerna växt upp i

samma geografiska område, gått på samma förskola etc. (Skinnari, Jonsson & Vesterhav, 2019:62). Inom nära relationer beskrivs normen om tystnad och lojalitet gentemot den andra vara som en plikt (Skinnari, Jonsson & Vesterhav, 2019:63). Inom kriminella nätverk och organisationer grundar sig tystnaden många gånger i egen vinning och fördelar av brottsligheten. Det finns antingen en uttalad eller outtalad regel om att man är lojal, ställer upp för varandra och håller varandra om ryggen. Även om personen bevittnar något som strider mot vad som är rätt så pratar man inte med polisen eftersom det finns en så kallad "bro-code" som innebär att man ska skydda sina kompisar och inte ange någon till polisen (Byström, 2017:65). Att bryta mot normen beskrivs som respektlöst och ett brott mot lojaliteten (Skinnari, Jonsson & Vesterhav, 2019:67; Jönsson & Nilsson, 2019:34; Skinnari, Marklund, Nilsson, Stjärnqvist & Vesterhav, 2018:71; Byström, 2017:65; Estrada & Flyghed, 2017:230; Karlsson, 2016:40, Demirel, 2016:23, NOA, 2017:18).

2.2.3 Tema 3) Rädslan för repressalier

Angivare utgör det största hotet mot den kriminelles livsstil. En viktig aspekt av tystnadskulturen och varför den upprätthålls är således rädslan för repressalier. Flera studier menar att detta är det grundläggande motivet bakom tystnaden och oviljan att samarbeta med rättsväsendet. Det finns en påtaglig rädsla för konsekvenserna av att göra detta, vilka kan vara dels fysiska; såsom misshandel och i värsta fall mord, dels verbala; såsom hot om våld, ryktesspridning och risken att bli hånad med ord som "tjallare" eller "golare" etc. och dels symboliska; såsom risken att bli utfryst, utestängd eller att tappa i anseende. Kriminella nätverk och rädslan för dessa repressalier bidrar till den tystnadskultur som gör det svårt för vittnen och målsäganden att lämna information till polisen (Jönsson & Nilsson, 2019:11; Skinnari, Jonsson & Vesterhav, 2019:59; Polismyndigheten, 2019:14; Byström, 2017:59; Skinnari, Marklund, Nilsson, Stjärnqvist & Vesterhav, 2018:106; Estrada & Flyghed, 2017:230; Polisen, 2019:14; Pedersen 2017:24; Marelus, 2018:50; Karlsson, 2017:34; Demirel 2016:24, NOA, 2017:25, NOA, 2015:18). I socialt utsatta områden förhåller sig många boenden till den sociala ordning som de kriminella nätverken ställt upp, på grund av rädslan för repressalier. Det resulterar i att det bildas ett maktförhållande mellan boende och de kriminella, vilket kan leda till en form av parallell samhällsstruktur (NOA, 2017:25). Strävan att få slippa polisiär inblandning kan sträcka sig så långt som att söka vård på sjukhus till följd av skottskador, men istället uppge en annan berättelse (Jönsson & Nilsson, 2019:87). Skinnari, Marklund, Nilsson, Stjärnqvist och Vesterhav menar däremot att det tycks vara ovanligt att vittnen faktiskt har drabbats av repressalier. De hävdar emellertid att rykten och historier sprids och resulterar i att vittnen har svårt för att göra en realistisk bedömning av riskerna. Enkätundersökningen visar att de flesta i

områdena ser en principiell skyldighet att samarbeta med polisen (Skinnari, Marklund, Nilsson, Stjärnqvist & Vesterhav, 2018:145).

3. Teoretiska utgångspunkter

Under det här avsnittet presenteras studiens teoretiska referensram. Den teoretiska referensramen har huvudsakligen fungerat som vägledning vid skrivandet av arbetet och har vidare använts för att analysera och tolka studiens resultat. Teorin visar vilka grundantaganden som gjorts om tystnadskultur och dess karaktär (Lind, 2014:164) och bidrar även till att identifiera samband som är relevanta att undersöka (Lind, 2014:91).

3.1 Normer och sanktioner

För att ta reda på vad en norm är måste vi först avgöra om vi betraktar normen som en faktiskt företeelse eller som ett analysinstrument. Genom att betrakta normen som ett en faktiskt företeelse kan vi förstå hur en norm styr och påverkar mänskligt beteende. Normer kan dels vara preskriptiva (föreskrivande). Föreskrivande normer är sådana som styr och påverkar mänskligt beteende. Dessa innehåller handlingsanvisningar, såsom förbud eller påbud, vilka varierar beroende på i vilket system de uppträder i (Hyden, 2016:59). Genom att betrakta normen som ett analysinstrument får vi istället information om vad som ligger bakom en viss handling eller hur vi kan uppfatta uppbyggnaden av ett specifikt normsystem. Utifrån detta synsätt kan man skilja på normen ur ett kausalt eller ett finalt perspektiv, vilket innebär att vi då kan analysera normens orsaker, vad som drivit fram normen eller vilka förväntade konsekvenser en norm får i praktiken. I detta fall är förförståelsen att normen är resultatorienterad (Hyden, 2016:60). Inom rättssociologin definieras normer oftast som "handlingsanvisningar", (Baier & Svensson, 2018:49) vilket innebär att "normer anvisar handlingar eller gör anspråk på att anvisa handlingar" (Baier & Svensson, 2018:50, Baier, Svensson & Nafstad, 2018:96). Avvikelse från normen följs ofta av olika sanktioner som syftar till att upprätthålla beteendet (Baier & Svensson, 2018:122; Nilsson, 2016:51). Sanktioner vid normbrott kan innebära att belöningar upphör, förlöjligande, avståndstagande, hot, aggressivitet eller utfrysning. Den som bryter mot en etablerad norm straffas oftast av de övriga medlemmarna i en grupp, men också av utomstående. Sanktionen har som syfte att rätta in den avvikande individen i ledet igen och återställa ordningen. Sanktionerna behöver emellertid inte vara verkliga, utan kan fungera som en skrämseltaktik i syfte att få individen att tro att sanktionen kan utlösas vid normöverträdelse (Nilsson, 2016:51). Fortsättningsvis kommer istället begreppet repressalier att

användas för att beskriva de sanktioner som förekommer vid normavvikelser i relation till upprätthållandet av normer om tystnad.

3.2 Kontrollteorier

3.2.1 Social kontroll och gruppsyck

Författaren Sara Uhnoo beskriver kontrollen som ungdomar utövar över varandra som kompiskontroll. Ungdomar i grupp präglas i stor grad av olika informella sociala regler (Larsson & Engdahl, 2011:188). De ungdomar som tillbringar mycket tid tillsammans får successivt en allt viktigare roll som informella sociala kontrollanter, normgivare och inspirationskällor, vilka disciplinerar varandra. Enligt kriminologin är ungdomsbrottslighet i regel ett gruppfenomen och grundar sig i kompisinflytande och att ungdomar ofta begår brott tillsammans (Larsson & Engdahl, 2011:186). Kompiskontroll anses ofta innebära ett negativt inflytande och beskrivs med oftast med de kriminologiska begreppen "dåligt sällskap", eller "gruppsyck". I förhållande till studiens syfte kan den informella kontrollen påverka individen från att vilja anmäla brott och delta i rättsprocessen. Normen att inte prata med polis och andra delar av rättsväsendet reproduceras dels genom olika former av socialt tryck, såsom gruppsyck och rädslan för utfrysning och ryktesspridning och dels genom informell kontroll, såsom de kriminella nätverkens övervakning och skrämsekäpplighet på invånarna. Informell kontroll kan ske genom att gärningspersonen på olika sätt begränsar möjligheten att kontakta polis, vilket hindrar individen från att anmäla och samarbeta med polisen.

3.2.2 Social kontroll genom sociala band

Travis Hirschi utvecklade den kriminologiska teorin om sociala band. Individens relationer till andra kallar Hirschi för sociala band. Teorin innebär att social kontroll fungerar bäst när människor knyter an till varandra genom sociala band. I boken *Causes of Delinquency* (1969) argumenterar författaren att "avvikande beteende är ett resultat av att individens band till samhället är svagt eller har brutit" (Larsson & Engdahl, 2011:61). Utan de sociala banden begår individen handlingar som ligger i hans eller hennes intresse, men vilka strider mot de etablerade normerna i samhället (Sarnecki, 2014:242). Hirschi hävdade att de sociala band som skapar normefterlevnad och som avhåller individen från att begå brottsliga handlingar består av fyra element:

1. Anknytning (attachment) innebär anknytning till konventionella personer eller aktiviteter, såsom föräldrar och skola. Utan anknytning känner individer sig fria att avvika från ordningen i samhället.
2. Åtagande (commitment) innebär att individen investerar i konventionella aktiviteter och livsmål, såsom utbildning, arbete och ett hederligt liv. Dessa åtaganden binder upp individen, och utgör en försäkring mot att individen inte börjar kalkylera med att begå brott. Genom att överträda lagen och begå brott riskerar individen att förlora detta (Sarnecki, 2014:243; Larsson & Engdahl, 2011:62).
3. Delaktighet (involvement) innebär att individens möjligheter att begå brott minimeras genom att individer deltar i olika konventionella aktiviteter. Individer som är upptagna med andra sysslor än kriminalitet resulterar i att de blir bundna till avtalade tider, planer, deadlines etc.
4. Övertygelse (belief) innebär att individen känner positiva attityder gentemot lagar, rättsliga myndigheter och negativa attityder till brottslighet. Beroende på i vilken utsträckning individer har en övertygelse om reglernas moraliska giltighet och legitimitet kommer de att vara mindre eller mer benägna att begå avvikande handlingar, såsom brott.

Enligt Hirschi kan ovanstående aspekter av sociala band vid anknytning till familj, skola och andra institutioner motverka brottslighet och avvikande beteende (Larsson & Engdahl, 2011:63; Sarnecki, 2014:242). I analysen kommer jag emellertid enbart att diskutera det första elementet (anknytning) i Hirschis teori, vilken avser att bidra till en förståelse för ungdomarnas anknytning till dels rättsväsendet och dels olika kriminella grupperingar och nätverk.

3.2.3 Neutraliseringstekniker

Gresham Sykes och David Matza presenterar i artikeln *Techniques of Neutralization* (1957) en tes om att brottslighet förekommer eftersom ungdomar tillämpar olika neutraliseringstekniker, vilka tillfälligt upphäver den kontroll som etablerade normer i vanliga fall utövar på individens beteende. De beskriver fem huvudsakliga tekniker för neutralisering av de etablerade samhällsnormerna (Sarnecki, 2014:240):

1. Förnekande av ansvar (the denial of responsibility) innebär att individen inte själv tar ansvaret för handlingen utan lägger det istället på något utanför sig själv. Till exempel "Jag har inget val, jag har inga pengar" etc.

2. Förnekandet av skada (the denial of injury) innebär att individen förnekar eller förminskar den skada som ett brott har eller kan orsaka genom att t.ex säga "De får ändå tillbaka på försäkringen" eller "Jag stjal inte bilen, jag lånar den".
3. Förnekandet av offer (the denial of victim) innebär att individen å ena sidan erkänner handlingen eller brottet och tar ansvar för skadan men å andra sidan förnekar att det egentligen finns ett offer. T.ex genom att säga: "Jag stjal från honom, men han var ju skurk" (Sarnecki, 2014:240).
4. Fördömandet av dem som fördömer (the condemnation of the condemners) innebär att individen skjuter bort ansvaret från sina egna handlingar till de som fördömer dessa genom att bland annat anklaga dem för t.ex själviska och ärliga motiv. T.ex genom att påstå att polisen är rasistisk eller korrupt.
5. Högre lojaliteter (the appeal to higher loyalties) innebär att individen uppfattar en skyldighet att solidarisera sig med sin primärgrupp, det vill säga familj, vänner etc. och prioriterar dessa framför och högre än samhällets normer och krav (Sarnecki, 2014:241).

Neutraliseringsteorin kommer att användas för att förklara de brott och kriminella handlingar som förminskas och bagatelliseras bland ungdomarna. I analysen kommer främst den sista tekniken att diskuteras för att bidra till en förståelse för hur somliga brott neutraliseras och därmed anses mer eller mindre accepterade bland en del intervjupersoner.

3.3 Strainteorin

Robert Merton utvecklade på 1930-talet den så kallade strainteorin. Merton såg samhällsstrukturen som grunden till avvikande beteende i samhället (Sarnecki, 2014:179). Merton argumenterade för att individens stora koncentration på etablerade livsmål är orsaken till uppkomsten av samhällets sociala problem, såsom brottslighet och annat avvikande beteende. Strain är det tillstånd av frustration som är orsakat av att individen saknar förmåga att uppnå de etablerade målen. För att hantera konflikten mellan de i samhället existerande målen och de medel som individen förfogar över för att uppnå dessa mål presenterar Merton fem alternativ till anpassning:

1. Konformitet avser de individer vilka har mål som överensstämmer med de medel som individen förfogar över (Sarnecki, 2014:180).

2. Innovation avser individer de individer vilka som reaktion på strain håller fast vid de etablerade målen i samhället, men saknar medel att uppnå dessa.
3. Ritualism avser de individer som använder de i samhället etablerade medlen men förlorar målen ur sikte (Sarnecki, 2014:181).
4. Tillbakadragande avser de avser de individer som ställer sig utanför samhället. De omfattar varken de i samhället etablerade målen eller de medel som leder till dessa.
5. Uppror avser de individer som gör revolt mot det rådande normsystemet både när det gäller mål och medel (Sarnecki, 2014:182).

Teorin om strain kommer att användas i analysen för att bidra till en möjlig förklaring vad gäller de ungdomar som ingår i en tystnadskultur eller reproducerar normer om tystnad gentemot polisen.

4. Metod

I följande avsnitt presenteras undersökningens metod. Det innebär att jag kommer att redogöra för undersökningens metodologiska utgångspunkter, tillvägagångssätt, urvalsmetod, en kort presentation av intervjupersonerna samt analysmetod och kodningsteknik. Vidare följer även en diskussion kring studiens generaliserbarhet, validitet och reliabilitet samt de etiska överväganden som jag har förhållit mig till vid skrivprocessen.

4.1 Metodologisk utgångspunkt och genomförande

Undersökningens metodologiska utgångspunkt anknyter till den kvalitativa forskningsansatsen. Motivationen bakom valet av en kvalitativa ansats förstås utifrån min förhoppning om att fånga och tolka undersökningsdeltagarnas egna uppfattningar och upplevelser om fenomenet (Bryman, 2018:561; Lind, 2015:117). Utifrån min avsikt att fånga en flerdimensionell beskrivning av tystnadskulturen består mitt empiriska dataunderlag av intervjuer. För att få svar på mina forskningsfrågor genomfördes fyra intervjuer med ungdomar och unga vuxna i Malmö och fyra intervjuer med poliser i Malmö. Intervjuerna genomfördes med en semistrukturerad intervjuteknik. Fördelen med semistrukturerade intervjuer är dels dess relativt ostrukturerade natur, vilket ger forskaren möjlighet för att ställa följdfrågor och uppföljningsfrågor (Bryman, 2018:562; May, 2013:162). Fördelen är även att man som forskare får en djupare förståelse och insikt i undersökningsdeltagarens upplevelser, uppfattningar, attityder, värderingar och åsikter (Bryman,

2018:562; May, 2013:159). Intervjuerna har varat mellan cirka 30 till 60 minuter. Samtliga intervjuer har spelats in och genomförts avskilt, ansikte mot ansikte.

4.2 Urval

Urvalsmetoden i föreliggande studie är en kombination av snöbollsurval och målstyrt urval. Snöbollsurval är en metod som innebär att forskaren initialt tar kontakt med en mindre grupp personer som anses vara relevanta för forskningsfrågorna. Dessa personer leder i sin tur forskaren vidare till andra deltagare med liknande erfarenheter eller egenskaper. Snöbollsurval används med fördel vid studier där populationen är svåråtkomlig (Bryman, 2018:504, May, 2013:125). Eftersom polisen är relativt svår att få kontakt med på grund av deras oftast överbelastade och underbemannade yrke, lämpade sig denna metod bäst för att nå ut till fler deltagare. Jag tog således initialt kontakt med två poliser som jag tidigare intervjuat inför en tidigare kandidatuppsats (Larsson, 2018). Dessa var mycket angelägna om att ställa upp en andra gång. För att komma i kontakt med fler intervjupersoner inom polisen använde jag den även den målstyrda urvalsmetoden. De två kriterier som har styrt tillvägagångssättet för datainsamlingen bland polisen är: Deltagaren ska arbeta som polis i Malmö eller 2) Deltagaren ska nyligen ha arbetat som polis i Malmö.

Den målstyrda urvalsmetoden används med fördel för att nå ut till populationen i studien som utgörs av ungdomarna och de unga vuxna personerna i Malmö. Den målstyrda urvalsmetoden innebär att forskaren väljer ut deltagare på grundval av kriterier som gör det möjligt att besvara forskningsfrågorna. Urvalet styrs således utifrån målet med forskningen (Bryman, 2018:298). De två kriterier som har styrt tillvägagångssättet för datainsamlingen bland ungdomar är: 1) Deltagaren ska vara mellan 18-25 år och 2) Deltagaren ska vara bosatt i Malmö. Kriterierna för urvalet är sekventiella, vilket innebär att kriterierna fastställdes vid inledningen av studien (Bryman, 2018:298). Jag tog kontakt med en vän som är bosatt i Malmö, jag blev därefter hänvisad till fler deltagare. Inledningsvis styrde den målstyrda urvalsmetoden urvalet för undersökningen, men för att nå ut till fler deltagare med liknande kriterier nyttjades således även snöbollsmetoden.

4.2.1 Presentation av intervjupersoner

Samtliga intervjupersoner har anonymiserats för att skyddas från identifikation enligt kravet om konfidentialitet (Vetenskapsrådet, 2002:12). Det innebär att alla etiskt känsliga uppgifter och personuppgifter, såsom ålder och namn, har avrapporterats i syfte att förhindra identifiering av

utomstående. En överenskommelse om tystnadsplikt har beslutats vid förfrågan om deltagande i studien med samtliga intervjupersoner (Vetenskapsrådet, 2002:12). Både namn på intervjudeltagarna från polisen och på ungdomarna bosatta i Malmö är fingerade, vilket innebär att namnen inte är verkliga. Ungdomarna kommer i det följande benämnas med namnen: Anna, Emma, Anton och Hampus. Intervjupersonerna från polisen kommer i det följande benämnas med namnen: Simon, Markus, Oskar och Daniel.

4.3 Analyismetod och kodningsteknik

Vid utformandet av intervjuguiderna har det uppstått svårigheter med att operationalisera begreppet tystnadskultur. Därför har jag ställt frågor i intervjun utifrån upplevelser av individens tystnad i relation till brott och motiven bakom individens förhållningssätt. Intervjuguiden avsedd för ungdomarna och de unga vuxna personerna innehöll följande teman: bakgrund, förtroende och attityd och tystnadskultur. Intervjuguiden avsedd för polisen innehöll liknande den första: bakgrund, förtroende och attityd, tystnadskultur samt polisens hantering av tystnaden. Svaren bedömdes bland annat utifrån huruvida intervjupersonerna beskrev individuella skäl bakom tystnaden eller kollektiva normsystem.

Eftersom intrycken fortfarande är som mest färska då, har jag transkriberat samtliga intervjuer kort efter genomförandet av intervjuerna (Ahrne, Svensson, 2015:63). Jag har enligt Brymans rekommendationer utfört kodningen efter hand som jag transkriberat respektive intervju. Därefter gick jag igenom och granskades samtliga koder. Vidare lästes samtliga utskrifter igenom ytterligare en gång i syfte att reflektera kring de tolkningar av materialet och skapade koderna som gjorts (Bryman, 2018:700). Vid kodningsprocessen kategoriserade jag gemensamma attityder, upplevelser och uppfattningar i olika teman. För att urskilja mina teman från varandra användes färgkoder. Vid kodningsprocessen förhöll jag mig till den fokuserade (eller selektiva) kodningen, vilket innebär att jag identifierade de mest framträdande koderna för att kunna sätta ord på en större mängd intervjumaterial (Rennstam & Wästerfors, 2015:35).

4.4 Generaliserbarhet, validitet och reliabilitet

Bryman hänvisar till två författare som föreslår två andra grundläggande kriterier för bedömning av en kvalitativ undersökning; tillförlitlighet och äkthet eller autenticitet (Bryman, 2018:467).

Begreppet tillförlitlighet kan sammanfattas i fyra delkriterier, vilka är: 1) Trovärdighet, 2)

Överförbarhet, 3) Pålitlighet och 4) Objektivitet. För att undersökningen ska vara tillförlitlig har jag i största mån kontrollerat så att jag har uppfattat deltagarnas berättelser korrekt när det funnits sekvenser som varit otydliga. Denna teknik kallas även för respondentvalidering (Bryman, 2018:467). Vidare har jag vid redogörelsen av resultatet försökt att producera fylliga och täta beskrivningar av deltagarnas upplevelser och erfarenheter, i syfte att nå en trovärdig studie och databas vilken i senare studier om fenomenet kan hjälpa till att bedöma hur pass överförbara mina resultat är till en miljö av liknande slag (Bryman, 2018:468). För att skapa pålitlighet har jag skapat en fullständig och tillgänglig redogörelse samtliga delar i forskningsprocessen, såsom forskningsfrågor, urval och analysmetod (Bryman, 2018:468). Delkriteriet om objektivitet har försökt uppnås genom att till största mån undvika personliga värderingar och genom att inte låta teoretiska inriktningar påverka genomförandet eller slutsatserna av studien. För att mäta undersökningens äkthet har jag reflekterat kring huruvida undersökningen ger en rättvis bild av olika åsikter och uppfattningar, vilket jag i bästa mån försökt att eftersträva i min analys och resultatredovisning (Bryman, 2018:470).

4.5 Etiska överväganden

I föreliggande studie har jag förhållit mig till Vetenskapsrådets fyra forskningsetiska principer; informationskravet, samtyckeskravet, konfidentialitetskravet och nyttjandekravet (Vetenskapsrådet, 2002). Inledningsvis informerade jag samtliga intervjupersoner om informationskravet, vilket innebär att jag redogjorde för studiens syfte och förklarade att deltagandet är frivilligt och att man när som helst har rätt att avbryta sin medverkan (Vetenskapsrådet, 2002:7). Genom att inhämta alla intervjupersonernas samtycke till medverkan har jag förhållit mig till samtyckeskravet (Vetenskapsrådet, 2002:9). Konfidentialitetskravet innebär att alla etiskt känsliga uppgifter om intervjupersonerna ska avrapporteras på ett sådant sätt att det för utomstående människor är omöjligt att komma åt uppgifterna. Jag har således garanterat en tystnadsplikt gentemot samtliga deltagare och valt att varken ange namn eller ålder på mina intervjupersoner (Vetenskapsrådet, 2002:12). Slutligen informerade jag samtliga intervjupersoner om nyttjandekravet, vilket innebär att jag redogjorde för ändamålet med min studie och förklarade att informationen endast kommer att användas för forskningsändamål (Vetenskapsrådet, 2002:14).

5. Analys

Under det här avsnittet kommer jag att redovisa för min analys av mitt empiriska dataunderlag, det vill säga intervjuerna med både ungdomarna i Malmö och Malmöpolisen. Följande rubriker vägleder läsaren för hur jag kodat och kategoriserat intervjumaterialet och hur de förhåller sig till min teoretiska referensram och tidigare forskning. En del uttryck är temaöverskridande och kan därför förekomma och upprepas vid flera analysavsnitt.

5.1 Förtroende för polis

Varje år undersöker Nationella trygghetsundersökningen (NTU) människors utsatthet för brott, upplevelse av oro och otrygghet, förtroende för rättsväsendet samt brottsutsattas erfarenheter av kontakter med rättsväsendet. Det framkommer då att bristande förtroende för polis och rättsväsende är en av huvudorsakerna till att man avstår från att anmäla brott (Molin, Lifvin & Irlander Strid, 2019:12; Skinnari, Jonsson & Vesterhav, 2019:25 m. fl.). Med bakgrund av detta förefaller det rimligt att undersöka intervjupersonernas förtroende för och attityd till polis. Likt resultaten i tidigare forskning finns det samband mellan huruvida man anförtror sig till polis och huruvida man anmäler brott. Trots att Annas upplevelser av polisen oftast har varit negativa, berättar hon att hennes förtroende för polisen är mellan 70 till 80 procent. Nedan beskriver Anna sina upplevelser av möten med polisen:

[...] De kan lätt kategorisera en människa du vet, av små detaljer. [...] Speciellt när de får reda på att jag har någonting på registret, då blir det ännu mer intressant för de. [...] Man kan ju inte definiera en människa utifrån en eller två grejer som man har i polisregistret. Typ i vanliga fall kanske man hade blivit släppt, men i mitt fall så blir det mer intressant och att saker som de egentligen hade släppt en för, så tar de in en istället. [...] (Anna)

Hampus berättar att han inte har något förtroende för polisen över huvud taget. Emma säger att hennes förtroende för polisen är cirka 60 procent. Intervjupersonen nedan anser att polisens prioriteringar är fel och har till följd av detta ett väldigt lågt förtroende för polisen.

Jag har knappt något förtroende för de längre, förr hade jag, men inte idag. [...] Jag tror att de gör ett bra jobb många gånger, men jag kan tycka att de, iallafall i Malmö, prioriterar helt fel saker. [...] Det finns värre saker som händer i Malmö än att någon röker en joint. [...] Mitt förtroende är inte så högt och det beror faktiskt på att många poliser idag prioriterar fel saker (Anton)

Enligt polisens uppfattningar har de flesta ungdomarna och unga vuxna personerna i Malmö generellt ett högt förtroende för polisen. Förtroendet är emellertid lägre bland de brottsaktiva

ungdomarna. Simon menar att de ungdomar som under en längre tid varit en del av ett kriminellt nätverk har ett mycket mindre förtroende för polisen. De ingår till följd av detta i en tystnadskultur, i vilken det anses vara "tabu" att prata med polisen. Daniel instämmer i att det finns ett mindre förtroende bland de ungdomar som begår brott. Det finns även en uppfattning om att ungdomars förtroende för polisen minskat, eftersom många ärenden hos polisen läggs ner. Markus berättar att många ungdomar som har erfarenheter av att ett ärende lagts ner avråder sina vänner från att anmäla brott med bakgrunden att det ändå inte kommer leda till upprättelse eller till att den skyldige blir fälld. Han uttrycker att ungdomars inställning till att anmäla brott är ett dilemma för polisen:

[...] Många ungdomar som har haft kompisar eller som själv har råkat ut för att man gjort en anmälan, man har råkat ut för en sak, en stöld av en cykel eller jacka eller vad som helst då va, och så upplever man att vi gör ingenting. Vi kan göra saker och ting men i slutändan så blir det ändå att vi lägger ner det och då tycker ju ungdomarna att "Det händer ändå ingenting" [...]. Det sprids rykten liksom då att "Anmäl ingenting för det kommer ändå inte hända någonting" och "Skulle du anmäla så skulle du bli hotad, så skit i det" [...]. (Markus)

Upplevelsen av att individen inte får upprättelse för ett brott kan leda till det tillstånd som Merton benämner som strain. Oförmågan att få upprättelse för ett brott kan därmed leda till att individen känner frustration (Sarnecki, 2014:180). I relation till strainteorin kan uppkomsten av och motiven bakom tystnadskultur få en djupare förklaring. Individer som till följd av ett bristande förtroende för polisen ingår i en tystnadskultur kan i förhållande till Mertons anpassningsstrategier utgöra kategorin som bildar uppror. Genom att inte prata med polisen bryter man samhällets etablerade normsystem, både när det gäller individens mål och medel (Sarnecki, 2014:182).

5.2 Bristande anmälningsbenägenhet till följd av tystnadskultur

En avgörande orsak bakom hur stor del av brottsligheten som anmäls är bland annat viljan att anmäla det till polisen, det vill säga anmälningsbenägenheten. En bristande anmälningsbenägenhet kan bero på många olika saker. Bland en del ungdomar beror oviljan att anmäla brott på en väl etablerad tystnadskultur. All form av samarbete med polisen uppfattas som ett avsteg från normen. Detta blir extra tydligt när jag ställer frågan om huruvida intervjupersonerna hade ringt polisen om de hade bevittnat ett brott. Intervjupersonen nedan berättar att han aldrig skulle ringa polisen om han såg något, han förklarar det såhär:

[...] Det finns en tystnadskultur i Malmö, bland ungdomar. Det är egentligen regler, att om man pratar med polisen så blir man "snitch" eller "golare", det är reglerna här. [...] Jag skulle aldrig ringa polisen om jag såg något här, av många anledningar. [...] (Anton)

Anton beskriver parallella skäl bakom hans resonemang. Å ena sidan menar han att det finns individer vilka man ej vill polisanmäla på grund av rädsla för att utsättas för repressalier och å andra sidan menar han att polisen sällan kan agera för att lösa konflikter ändå. Han berättar att om det skulle uppstå en konflikt så skulle han själv agera för att lösa den. Anna ser det som en självklarhet att vara tyst när det gäller områden som är mer brottsintensiva. Precis som Anton, menar hon att man undviker att anmäla brott eftersom det finns en risk att man blir kategoriserad som en "golare". Hon berättar att konsekvenserna av att anmäla brott kan variera, men att hon till största mån vill undvika att associeras som en som tjallar till polisen.

[...] Det är framförallt inom de områden där kriminalitet framkommer som mest i Malmö, där är det en självklarhet att man är tyst. Konsekvenserna kan självklart skilja sig mellan olika grupper. Men man undviker helst att bli klassad som golare oavsett (Anna)

Hampus berättar att det finns en plikt om att vara tyst och att ej samarbeta med rättsliga myndigheter. Han använder begreppet tystnadsplikt och förklarar sedan att man i första hand inte tänker på att kontakta polisen vid situationer där man bevittnar brott i Malmö. Intervjupersonen berättar också att det finns väldigt få brott som han skulle anmäla till polisen. Med undantag för brott där kvinnor råkar illa ut, skulle han inte anmäla eller vittna till något.

[...] Om någon hade sålt narkotika, om någon hade, två stycken som hade slåtts eller fem stycken... Alltså jag tror alla brott hade jag inte ringt polisen, förutom om det har med kvinnor att göra. Jag hade själv inte ringt polisen, men om polisen hade kommit så "Ja, han slår henne". Ja, så ja... Sådana hjälper man inte. (Hampus)

Samtliga uttalanden indikerar starkt på att det finns en uppsättning väl etablerade normer om att inte ringa eller prata med polisen. Några intervjupersoner hänvisar till uttryck såsom "golare", "tjallare" och "snitch", uttryck vilka beskrivs ha en negativ betoning i sammanhanget. Benägenheten att anmäla brott till följd av tystnadsnormer är svag. Som ett resultat av den låga anmälningsbenägenheten får rättsväsendet sämre möjligheter att göra en lämplig brottsrubricering och driva ärendet till åtal och fällande dom.

5.3 Brottets dignitet avgörande skäl till tystnad

En återkommande uppfattning bland intervjupersonerna handlar om att brottets dignitet avgör huruvida individen kontaktar polis eller inte. Intervjupersonernas beskrivningar antyder att motiven bakom tystnaden i majoriteten av fallen grundar sig i en tystnadskultur. Följande uttalanden indikerar på att intervjupersonerna vid övervägandet att kontakta polis först och främst bedömer brottstyp och brottets grovhet. Intervjupersonen nedan berättar om hur hon när hon bevittnar brott resonerar innan hon beslutar om att ringa polisen.

[...] Det beror på hur grovt brottet är. Men grovt och grovt - grovt för mig är kanske inte grovt för lagen. Om jag hade sett några grabbar råna en butik så kanske jag inte hade brytt mig så mycket, för jag vet att staten kanske ersätter denna butiken. Men hade jag sett kanske någon slå någon annan, ja men då hade jag ringt polisen. [...] (Anna)

Annas uppfattning kring i vilka situationer man ringer polisen indikerar på att det förekommer en neutraliseringsprocess i vilken hon neutraliserar särskilda brottstyper. I relation till Sykes och Matzas teori finns det antydning om att Anna förnekar eller förminskar skadan som följer av ett rån mot en butik, särskilt tydligt blir detta då hon resonerar kring att staten eller försäkringen täcker skadorna av brottet (Larsson & Engdahl, 2011:240). Anton resonerar först och främst kring brottstyp, brottets grovhet och vem gärningspersonen är innan han beslutar om att ringa polisen. Vidare berättar han att han förmodligen inte skulle ringa och polisanmäla något brott över huvud taget. Undantagsvis skulle han enbart anmäla brott om en kvinna blir utsatt. Hampus relaterar till Anton och berättar att han enbart skulle kontakta och anmäla brott till polisen om det är en kvinna som är den utsatta.

Alltså det beror på vem det är och vad det är för brott. Om det är en skjutning skulle jag inte ringa polisen eftersom jag inte vill blanda mig in i något som kanske drabbar mig och min familj sen. Jag vet faktiskt inte, jag tror inte jag hade ställt upp som vittne i något fall egentligen, om det inte handlar om våldtäkt eller om någon kvinna blir slagen eller attackerad ute [...]. Det beror också på hur grovt brottet är och vem som är skyldig och vem som har sett mig på den platsen. [...] (Anton)

Emma är kluven kring vilka brott hon inte skulle våga anmäla men berättar att hon skulle anmäla de flesta brott där hon inte riskerar att utsättas för hot eller våld.

[...] Ser jag någon sälja framför mig det skulle jag också kunna anmäla, sälja droger. Sen vet jag inte exakt vad jag inte hade kunnat anmäla, mord kanske jag inte hade vågat anmäla, men det är svårt. Man

säger så mycket nu men man vet inte i verkligheten vad man hade gjort, eller hur? Man kan säga mycket men i den stunden är det inte alls så. Du får adrenalin, du vet inte vad du ska göra. [...] (Emma)

Denna bild delas även av polisen. Simon nämner flera orsaker till varför han tror att många ungdomar och unga vuxna i Malmö väljer att vara tysta. Ett av skälen bakom tystnaden är brottets dignitet. Här berättar Simon om olika motiv till att ungdomar ogärna pratar med polisen:

Brottets dignitet, deras umgänge, gängmiljön, där brukar det vara så att de inte brukar vilja prata med polisen och sen är det här med risken för att bli drabbad och sen är det ju tabubelagt i deras kretsar att prata med polisen, man pratar inte med polisen utan man löser konflikter på egen hand. [...] Är det en stöld, en cykelstöld så skulle många vittna på det om de skulle se en cykeltjuv, för en cykeltjuv är inte lika farlig som en mördare eller en som slänger ifrån sig handgranater eller en som dealrar med narkotika [...] (Simon)

En annan intervjuperson inom polisen berättar om hur brottets grovhet är avgörande för huruvida ungdomar pratar med honom under förhörssituationer.

Är det grövre brott, inte om någon ungdom har gjort någon stöld eller så, men är det grövre brott, narkotika och sånt här där det är andra personer inblandade, större gäng och sånt där, då är det alltid att de inte pratar. Vissa gör och då blir man förvånad, men det är inte många. De gör det inte. Enstaka gånger, men inte ofta (Daniel)

Vid kodningsprocessen framgick det tydligt att ungdomarna är selektiva gällande huruvida de samarbetar med rättsväsendet. Intervjupersonerna gör en bedömning kring brottets grovhet och allvarlighet vid övervägandet av att prata med polisen. Några intervjupersoner ringer endast när läget bedöms vara akut eller där brottsoffret är kvinna. Denna övervägning styrs av många andra faktorer, såsom vilken status gärningspersonen har, om han eller hon har blivit påkommen och en rad andra riskfaktorer.

5.4 Lojalitet och sociala band

Utöver de orsaker bakom tystnadskulturen som redan nämnts finns det enligt somliga ungdomar som intervjuats även undantag och prioriteringar vad gäller vilka situationer och personer som ingår i eller berörs av tystnadskulturen. Vid flera intervjuer beskriver intervjupersonerna att det finns en plikt om att vara lojal gentemot familj och vänner. Lojaliteten inom familjen och de närmsta vännerna är stark, vilket innebär att man bryter mot en tydlig norm om man skulle kontakta eller prata med polisen. Konsekvenserna av att bryta mot tystnadsnormen kan bli att man förlorar

kontakten med sin familj och sina vänner. Intervjupersonerna nedan menar att de aldrig skulle prata med polisen om det gällde ett brott som involverade deras familjemedlemmar eller nära vänner.

Ja, om det är en familjemedlem som är inblandad skulle jag aldrig kunna berätta för polisen. Ja, då skulle jag skydda den istället. Jag har bland annat burit i min ryggsäck flera kg knark bara för att skydda min bror, för att han inte skulle bli fälld, eller ja tagen (Anna)

Alltså jag hade aldrig vittnat mot någon vän eller familj, det handlar väl mest om lojalitet och att man backar sin familj och sina vänner liksom. Det är det det handlar om. Sen hade jag självklart ställt upp om det hade kunnat hjälpa hans situation, på något sätt, men jag skulle aldrig prata med polisen om det annars, nej. Inte när det gäller vänner och familj iallafall. (Anton)

Både Anna och Antons uttalanden indikerar på att det sker en neutraliseringsprocess i vilken intervjupersonerna ser sin familj och sina vänner som högre lojaliteter (Sarnecki, 2014:241). I relation till Sykes och Matzas teori uppfattar individen det som sin skyldighet att solidarisera sig med sin familj och sina vänner genom att reproducera normerna om tystnad (Larsson & Engdahl, 2011:241). Markus berättar om hur gäng och olika kriminella nätverk ofta får rollen som familj. Gängmedlemmarna omformas istället till familjemedlemmar, vilka man ej sviker eller tjallar på till polisen. De som tjallar blir stämplade som “*golare*” eller “*tjallare*”.

[...] Jag har jobbat väldigt mycket med ungdomar, alltså i Rosengård, alltså de som håller på med kriminella saker. Då har man tystnadskultur bland ungdomar som gör att... De här gängen tar över rollen som, istället för familjen, så det är gängen som har alltså, nästan de här starkare banden och de här ungdomarna blir då väldigt lojala mot sina kamrater. Det innebär också att man inte vill tjalla på sina kamrater, man vill inte få stämpeln som golare eller som att man har tjallat till polisen eller vad som helst. [...] (Markus)

Oskar har liknande erfarenheter från sitt polisarbete. Han berättar att föräldrar till ungdomar i socialt utsatta områden får en allt mindre betydelse. Istället tar gänget över rollen som familj och det innebär att man skyddar och hjälper respektive gängmedlem till varje pris. Intervjupersonen hävdar också att det har etablerats en “vi och dem”-kultur i Sverige och många andra västerländska samhällen. Många känner sig utanför och har sin trygghet det socialt utsatta område och i sina gäng. Om denna trygghet tas ifrån individen så upplever individen känslor av att de mest värdefulla i deras liv. Hirschis teori om sociala band bidrar till en beskrivning av hur gängen som upplever saknar sociala band i relation till samhället istället bildar sociala band till sitt gäng. Individer i socialt utsatta områden stärker då istället anknytningen till gängmedlemmarna. Det kan i sin tur leda

till att anknytningen till individens familj och andra institutioner försvagas. Enligt Hirschi är detta en av orsakerna bakom ungdomsbrottslighet (Larsson & Engdahl, 2011:63; Sarnecki, 2014:242). Med hjälp av Hirschis teori om sociala band blir bilden av samhörigheten och åtaganden till gänget tydligare. Vidare berättar Oskar om hur dessa åtaganden kan innebära att individen måste vara tyst vid förhör eller domstolsförhandlingar. De individer som värnar om dessa kan vid återträffen med sitt gäng stiga i position och bli hedrade av resterande medlemmar i gänget. Sådana åtaganden fungerar dels genom påtryckningar från individer i omgivningen, vilka kontrollerar och beordrar individen till att vara tyst och ej prata eller samarbeta med polisen över huvud taget. Sådan kontroll kan liknas med kompiskontroll eller informell kontroll (Larsson & Engdahl, 2011:188).

Det har jag själv upplevt flera gånger, att man sitter och så kommer de in någon och så på deras språk kör de några meningar, som jag absolut inte förstår, sen är det kört, sen är det tyst. (Oskar)

Det är nästan tabu-belagt att samarbeta med polisen. [...] Det har hänt att vi har pratat med ett vittne och det har kommit en andra person och sagt "Säg inget" på ett annat språk eller på svenska och då blir de plötsligt tysta. Då är det oftast någon ledande person i gruppen som säger ifrån. (Simon)

Ett återkommande motiv bakom tystnaden är uppfattningen att man ska vara lojal mot sina vänner och sin familj. Det finns en etablerad norm om att skydda de man tycker om och värdera de personer högre än individens bästa, oavsett konsekvenserna av att göra detta. Vänner och gängmedlemmar får en allt viktigare roll som informella sociala kontrollanter, vilka utövar kontroll genom att disciplinera varandra (Larsson & Engdahl, 2011:188). Gott uppförande kan medföra belöningar, såsom respekt eller att individen får en högre position i ett gäng. Intervjupersonerna utvecklar inte vilka konsekvenser som följer av att bryta mot förtroendet och tystnaden gentemot familjemedlemmarna och vännerna. I tidigare forskning beskrivs sådant agerande medföra att man måste lämna sitt sociala sammanhang, bland annat på grund av skam, utfrysning eller rädsla för hämnd (Skinnari, Jonsson & Vesterhav, 2019:67).

5.5 Tystnadskulturens spridningseffekt och rädslan för repressalier

Tidigare forskning om tystnadskultur visar många gånger att en av de främsta orsakerna bakom tystnaden är rädslan för att drabbas av olika repressalier (Skinnari, Jonsson & Vesterhav, 2019:59; NOA, 2017:29; NOA, 2015:18 m. fl.). Vid intervjuerna framkommer inte rädsla för att utsättas för repressalier som ett entydigt motiv bakom tystnaden. Istället framkommer andra omständigheter som avgörande. Det finns emellertid en viss antydning om att man ska vara försiktig med huruvida

man kontaktar polisen, anmäler brott, nämner namn och berättar om olika brott som man har sett eller hört. Följande uttalande indikerar på att det finns en bakomliggande rädsla för att drabbas av olika repressalier:

Ja, av rädsla. [...] Rädsla för att bli involverad i någonting som inte kommer någonstans ändå. Som kanske, tänk dig: Du ska sitta i en rättegång och vittna och allting och denna grejen har inte ens med dig att göra och sen till slut blir inte ens mannen fälld, så blir du måltavlan istället (Anna)

[...] Alltså det finns ju de som är ganska stora och har kända namn här i Malmö du vet, som man absolut inte vill ha något att göra med och då är det bäst att inte lägga sig i om man ser något eller får höra något liksom [...] (Anton)

Normen att vara tyst reproduceras genom ryktesspridning, media- och nyhetsrapporteringar vilka leder till att individen avskräcks från att kontakta polisen och vittna. Spridningseffekten är därför en betydelsefull faktor bakom tystnadskulturen. Även om individen står utanför den kriminella miljön, kan spridningen förstärka motiven till tystnaden genom rykten om våld och hot. Konsekvenserna av tystnadskulturens spridning kan leda till att personer utanför den kriminella miljön inte vågar anmäla brott. Anna berättar att man inte kan vittna mot vem som helst i Malmö eftersom det finns kända kriminella nätverk med hög status. Hon hävdar att det finns alldeles för många fall i Malmö där vittnen har blivit mördade. Emma resonerar på ett liknande sätt:

Det är för många som har blivit skjutna på grund av att de har vittnat, jag vill inte vara en av de - dö för att jag har vittnat till någon. [...] Om allting har pågått redan och jag ska bara vittna mot de här kriminella och de kriminella ser att jag har varit där så kommer de inte lämna mig. [...] Man vittnar inte till något, har jag lärt mig, av erfarenhet av andra. [...] Kan de döda någon, kan de döda dig också (Emma)

Polisen i Malmö upplever på liknande sätt att det finns en bakomliggande rädsla för att prata med rättsliga myndigheter, vilka hindrar många ungdomar från att vittna och anmäla brott. Markus berättar om ungdomars rädsla för att råka illa ut om man vittnar eller pratar med polisen. Han menar att uttryck såsom "*om du tjallar så råkar du illa ut*" och "*man ska aldrig tjalla på någon*" sprider rädslor bland invånarna, vilket resulterar i att många undviker att nämna namn och berätta om händelsen.

Därför att de här kriminella, det är deras policy att de ska alltid skrämja vittnen och även målsäganden att de ska inte göra en polisanmälan. Har de gjort en polisanmälan så gör de allt för att de ska ta tillbaka polisanmälan då, så att vi tvingas lägga ner. Så det är en kultur bland de yngre här i Malmö då som är

ganska våldsamt [...]. Men det har skett en tystnadskultur bland ungdomar idag [...] Även om du är ett vittne till väldigt grova saker, kan vara ett mord eller vad som helst, grov misshandel, så vill du inte blanda dig och det är ett dilemma vi har egentligen [...] (Markus)

Daniel berättar om hur äldre gärningspersoner styr de yngre eftersom de yngre inte riskerar ett lika högt straff som de äldre. Misstänkta ungdomar är oftast väldigt rädda för att avslöja de äldres identitet eftersom de tror att de kommer råka illa ut, därför menar Daniel att många ungdomar är tysta. Daniel berättar också om olika uttryck som har skrämmt upp många ungdomar och unga vuxna från att anmäla brott, prata och samarbeta med polisen. Oskar har liknande erfarenheter om detta:

[...] De har bara sitt gäng, oftast är det föräldrar som inte är på banan alls, om de skulle prata med oss, som det heter tjalla eller gola, de kallar de för "golbö", det är ett väl etablerat uttryck, så är de körda och idag blir de skjutna. [...] De senaste ärenden vi har haft har vi fått killar och familjemedlemmar till de här misstänkta att prata, men de har samtliga tagit tillbaka det i rättegången, förnekat det. För under tiden så har de blivit så pressade av övriga gäng och fått sådana hot så att de vågar inte stå för det längre (Oskar)

Tystnadskulturen i Malmö upprätthålls dels genom rädslan för repressalier mot de som vill prata med polisen. Intervjupersonerna definierar inte vilka olika repressalier som ligger till grund för deras rädslor, men uttrycker att en som mördar har kapaciteten att göra det igen, likaså en som skjuter för att skada. Rädslan för att vittna avser framför allt kriminella nätverk och enskilda kriminella personer i Malmö, där det finns risk för bestraffningar i form av hot, våld och mord. Det finns även en antydning om att en del ungdomar känner oro för att få ett dåligt rykte, såsom att stämplas som "golare", "snitch" och "tjallare". Likt tidigare forskning kan följderna av ett sådant rykte leda till att den som pratar med polisen blir exkluderad ur det sociala sammanhanget, utfryst eller förlöjligad.

5.6 Informella rättssystem för konfliktlösning

Vid kodningsprocessen framkommer det att det finns situationer där intervjupersonerna föredrar att lösa konflikter själva genom så kallad alternativa eller informella rättssystem. En del intervjupersoner föredrar att ha egna uppgörelser vid konfliktsituationer. Även i tidigare forskning beskrivs det hur informella rättssystem får en allt högre makt, framför allt bland invånare i socialt utsatta områden (NOA, 2017:26; NOA, 2015:11). Kriminella försöker upprätthålla ett informellt rättssystem, vilket utmanar det traditionella rättssystemet. En del ungdomar menar att de i många fall försöker agera för att lösa konflikten på egen hand och se till så att de berörda parterna är oskadda istället för att ringa polisen.

[...] Det finns alltid en risk för att man själv blir drabbad i slutändan, speciellt om det gäller gängbråk eller typ skottlossningar. Jag hade väl isåfall i första hand kollat med den personen som blivit skadad till exempel om han mår bra, hanterat det själv liksom (Anton)

Hampus, Annas och Emmas uttalanden nedan indikerar också på att intervjupersonerna vid förmåga själv hade ingripit vid slagsmål för att förhindra ytterligare skador. Det finns en vilja om att handla med civilkurage, vilket innebär att individen konfronterar en annan individ även om det innebär en personlig risk. Anna berättar att om hon hade sett ett gäng råna en butik så hade hon inte ringt polisen. Hon fortsätter:

[...] Men hade jag sett kanske någon slå någon annan, ja men då hade jag ringt polisen. Men jag hade alldeles först försökt att lösa det ensam, om det går. Min första prioritering hade varit att se om vi kan lösa det själva, som människor, innan jag hade ringt polisen (Anna)

Hampus och Emma resonerar på ett liknande sätt. De menar att de istället för att ringa polisen många gånger själva hade ingripit för att stoppa en pågående konflikt.

[...] Sen hade det varit ett brott som misshandel och grov misshandel eller något sånt så hade jag stoppat, jag hade själv tagit tag i det. Men sälja narkotika eller något, nej då hade jag inte pratat med polisen (Hampus)

[...] Det är för många som har blivit skjutna på grund av att de har vittnat, jag vill inte vara en av de - dö för att jag har vittnat till någon. Men hade jag kunnat hjälpa på något sätt, någonting jag sett framför mig och jag kan hjälpa och stoppa det, jag hade gjort det. [...] (Emma)

Emmas uttalanden indikerar på att det finns en rädsla för att utsättas för olika repressalier om hon ringer polisen. Intervjupersonen menar att det finns en stor risk för att gärningspersonen kommer skada henne om hon ringer polisen och anmäler allvarligare brott. Istället berättar hon att hon hade försökt hjälpa till och stoppa den konflikt som hon bevittnar. Nedan påvisar intervjumaterialet att intervjupersonen reglerar en del konflikter inbördes genom exempelvis våld eller hämnd.

[...] Om någon skulle vilja hämnas på mig för att jag till exempel hade gått på någon av hans vänner skulle jag inte anmäla det för det hade ju bara varit dumt för min del eller till exempel om någon hotade mig eller min familj, då hade jag förmodligen heller inte anmält det utan bara hämnats, alltså ibland måste man lösa saker med våld bara (Anton)

Likt Antons beskrivning menar Hampus på att påföljden av ett brott bör stå i proportion till det brott man blivit utsatt för, liksom retoriken “*öga för öga, tand för tand*” (Sarnecki, 2015:67). Han berättar att om någon hade misshandlat honom, så skulle han hämnas genom att slå tillbaka istället för att polisanmäla brottet. Inom polisen beskriver flera intervjupersoner att det inom vissa områden i Malmö är vanligt att reglera konflikter inbördes. Markus resonerar kring att alternativa rättssystem riskerar att i framtiden leda till att man får ett laglöst land. Han berättar också om hur familjer förhandlar fram rättmätiga straff för att kompensera brottsoffer för olika skador, såsom genom att erbjuda offrets familj pengar. Ibland använder man till och med medlare, vilka fungerar som informella domare mellan de berörda parterna i uppgörandet. Medlaren ska vara opartisk och har som mål att minska de negativa följderna av brottet genom att bidra till en ökad insikt hos gärningsmannen om brottets konsekvenser samt bidra till att brottsoffret får möjlighet att bearbeta sina upplevelser av brottet (Clevesköld, Thunved, Thunved, 2016:44).

[...] När alla de här ungdomarna växer upp och har den här inställningen så är det faktiskt risk för att vi kommer få ett laglöst land. För att folk kommer inte att vända sig till poliser, utan man kommer lösa problemet inbördes som man gör inom vissa kulturer nu idag. [...] Gör man någonting mot en familj så ska man förhandla fram ett straff inbördes. Antingen är det pengar eller något annat. [...] Så vi har ju faktiskt det att det finns parallella samhällssystem inom Sverige idag [...] (Markus)

Markus berättar också att gränsdragningen mellan hur pass kriminella de berörda parterna i uppgörelsen är styr huruvida man vänder sig till rättssystemet eller till alternativa system. Han resonerar att så fort man är i gråzonen, man är antingen “*halvkriminell*” eller “*helkriminell*” så är sannolikheten att man löser konflikter med hjälp av rättssystemet liten. Andra avgörande faktorer som också spelar in i huruvida man vänder sig till rättssystemet är till exempel allvarlighetsgraden av brottet. Intervjupersonerna är dock inte helt eniga om vilka brott som landar i rättssystemet respektive alternativa system. En annan intervjuperson inom polisen berättar om liknande erfarenheter i sitt polisarbete. Han säger att det finns en kultur bland ungdomskillar i socialt utsatta områden om att man aldrig tar hjälp av polisen eller andra rättsliga myndigheter för att lösa en konflikt, oavsett konfliktens art. Sådär beskriver Oskar det:

[...] Där är en kultur, där de kommer ifrån att man löser det själva. De har sådan misstro till det offentliga, regeringen och samhället där de kommer ifrån, de länderna. Där får de aldrig någon hjälp så varför skulle de få det här? [...] En kille blev skjuten, hans familj och hans gäng måste då i princip hämnas, för de vet ju vem som har gjort det, men de säger inte det till oss [...]. Det stämmer i de flesta fall att motreaktionen

är att någon blir skjuten senare, inne i en lägenhet, inne i en bil eller direkt på en person. Det kommer, det är inte frågan *om* det kommer, utan frågan om *när* det kommer. Så det blir lite så, man går inte till polisen och säger att jag vet att det var den och den som sköt min son, utan man löser det själv. [...] (Oskar)

Likt Markus resonerar även Oskar att det idag finns så kallade parallella samhällssystem. Det innebär att det finns ett samhälle inom ett annat och avser främst socialt utsatta grupper som står utanför det traditionella systemet och dess normsystem. I en analys bakom sådana samhällssystem kan informella rättssystem i förhållande till teorin om strain framkallas av att individerna upplever frustration över att sakna förmågan eller medel att uppnå rättvisa genom det traditionella rättssystemet (Sarnecki, 2014:180).

[...] Om det är någon som häftar i skuld så går du och jag till Kronofogden och säger att den här personen har jag på pappret, lånat ut 30 000 till och här är pappret på den skulden, juridiskt bindande. Då går Kronofogden och ser din motpart och då får de driva in pengar där. Det gör aldrig de här människorna, de fixar det själv. De kommer aldrig till att ske att de går till en sådan här institution och ber om hjälp och det är därför vi får mer och mer någon form av ett parallellt samhälle (Oskar)

Intervjumaterialet tyder på att ungdomarna reglerar några konflikter inbördes genom exempelvis civilkurage, våld eller hämnd. Några beskrivningar tyder på att påföljden av ett brott bör stå i förhållande till det brott man blivit utsatt för, likt den retributiva ansatsen om vedergällning (Sarnecki, 2015:67). Bland de ungdomar som saknar en relation till rättsväsendet fungerar informella rättssystem mer effektivt. Informella rättssystem fyller en funktion som intervjupersonerna upplever saknas inom det traditionella rättssystemet. I socialt utsatta områden förekommer ibland situationer där man tar hjälp av oberoende människor som fungerar som informella domare eller medlare mellan parterna i konflikten. En del intervjupersoner inom polisen beskriver hur upprätthållandet av informella rättssystem resulterar i att det formas parallella samhällssystem, vilka utmanar det traditionella rättssystemets legitimitet.

5.7 Polisens hantering av tystnaden

Problemet såsom polisen beskriver det, är att det i många fall är svårt eller nästan omöjligt att övertala eller uppmuntra misstänkta ungdomar och vittnen till att prata under förhörssituationer. Rätten att tiga under förhör är en central princip i svensk lagstiftning. Det innebär att den misstänkte personen inte alls behöver yttra sig under varken polisförhör eller domstolsförhandlingen. Oavsett om den misstänkte personen är skyldig eller ej, har den misstänkte inget tvång på sig att vara behjälplig och samarbeta med polisen, över huvud taget. Det är istället åklagarens skyldighet att

bevisa om han eller hon är skyldig till det brott som han eller hon misstänks för, vilket innebär att åklagaren bär på hela bevisbördan. Nedan berättar Simon hur han hanterar tystnaden under förhörssituationer.

[...] Vi får inte tvinga folk att berätta saker om de inte vill. Blir de misstänkta så generellt sätt så är det de här som förekommer med mycket våldsbrott och som varit med länge, narkotikabrott och allt möjligt. De tenderar att inte uttala sig vid förhör till exempel, har lärt sig att säga “inga kommentarer” på våra frågor. [...] Är man misstänkt så har man rätt, laglig rätt, att vara tyst under förhör. [...] Vi får ju inte uppmuntra de. Du kan liksom inte säga till någon “Ja men om du berättar det här så får du det här, eller snälla berätta”, utan vill de inte så har de rätt till det [...] (Simon)

Daniel berättar på liknande sätt att det finns väldigt lite han kan göra för att uppmuntra den misstänkte till att prata och erkänna brott om det saknas teknisk bevisning. Han berättar också om flera förhörssituationer där gärningspersoner nästan rutinmässigt suttit tysta i förhören, ljugit eller svarat med “*inga kommentarer*” på de frågor som ställts.

[...] Ofta när det är grova brott, så vill de inte yttra sig, då säger de bara “ingen kommentar, jag kommer inte säga någonting” så det är vanligt och det finns ingenting jag kan göra. Det finns ingenting man kan göra. [...] Så de som är rutinerade pratar precis inte, du kan inte göra någonting direkt (Daniel)

Intervjupersonen berättar också att det ibland finns ett praktiskt syfte med att inte uttala sig under polisförhör. Många misstänkta är tysta under förhören för att åklagaren senare vid domstolsförhandlingen inte ska kunna hålla något emot den misstänkte som bevis. Vid förhör med polisen har den misstänkte inte all information och bevismaterial för utredningen, först innan domstolsförhandlingen kan den misstänkte ta del av allt material i utredningen. Daniel menar att många använder tystnaden för att vidare med fördel kunna anpassa sin historia med utgångspunkt till utredningsmaterialet. En annan intervjuperson inom polisen berättar om vikten av att under förhör vara uppmärksam på små detaljer, såsom positionering och tidpunkt. För att uppmuntra misstänkta betonar han att det är viktigt som förhörsledare att etablera kontakt med den misstänkte och lyssna när han eller hon väl vill prata.

[...] Lyssna, när de väl pratar, lyssna. [...] Det handlar mycket om att backa tillbaka, lyssna, gå fram igen och försöka med lite andra vinklingar. [...] Man försöker hela tiden att få den misstänkte att berätta så mycket som möjligt själv, utan att påverka med det bevismaterialet vi har. [...] (Oskar)

Polisens utredningsarbete är i hög grad beroende av information, vittnesuppgifter och erkännanden för att kunna slutföra en utredning där teknisk bevisning saknas. Metoder som ibland visas i kriminalfilmer, såsom "good cop, bad cop"-tekniken, ljuga, använda våld, hota den misstänkte eller att locka med olika förmåner är förbjudna och används inte. Majoriteten av intervjupersonerna inom polisen beskriver bekymmersamt att det oftast är omöjligt att övertala eller uppmuntra misstänkta och vittnen till att prata under förhörssituationer.

6. Resultatredovisning

Först och främst bör poängteras att tystnadskulturen inte omfattar alla områden eller alla invånare i Malmö. I Malmö, en stad som konstant uppmärksammas för dess brottsintensiva karaktär bor ungdomar som inte blir direkt berörda eller påverkade av brotten, men som bor i nära anslutning till platser där det förekommer betydligt mer brott och därmed många gånger själva bevittnar brott. En av ungdomarna berättar bland annat om hur hon nästan dagligen ser öppen narkotikahandel genom fönstret på hennes arbetsplats. Det innebär att tystnaden mot rättsväsendet kan variera beroende på i vilken utsträckning individen exponeras för brott. Tystnadskulturen upprätthålls inte endast av kriminella, som genom hot och våld försöker kontrollera omgivningen och hindra dem från att prata med polisen. Även de som står utanför den kriminella miljön reproducerar normer om tystnad mot rättsväsendet. Gemensamt bland de intervjuade ungdomarna är att samtliga på något sätt reproducerar normerna för tystnad gentemot rättsväsendet.

I tidigare forskning framkommer det att en viktig mekanism bakom tystnaden i stor utsträckning beror på huruvida individen känner ett förtroende för polis och rättsväsende och huruvida man uppfattar och upplever dessa som legitima (Skinnari, Jonsson & Vesterhav, 2019:11; Jönsson & Nilsson, 2019:86; Vesterhav & Korsell, 2016:130; Nugusse Hagos & Shibani 2019:46 m. fl.). Ungdomarna betonar vid intervjutillfällena att de har ett generellt högt förtroende för polisen och att de har en positiv attityd till polisen. När frågan om huruvida intervjupersonerna hade ringt polisen om de bevittnat ett brott svarar emellertid samtliga intervjupersoner med resonemang som kännetecknar en tystnadskultur. Vid följdfrågorna som syftar till att undersöka varför intervjupersonerna inte skulle kontakta polisen varierar svaren och de flesta deltagarna motiverar med flera svar. Markus berättar om hur en del ungdomar får ett bristande förtroende för polisen till följd av att somliga anmälningar ej leder till upprättelse. Upplevelsen av att individen inte får upprättelse för ett brott kan leda till att individen känner frustration. I relation till Mertons

strainteorin kan de individer som ej får upprättelse för brott istället göra uppror eller revolt mot det rådande normsystemet, genom att undvika all form av polisiär inblandning. Merton menar också att dessa individer strävar att förutom att stå utanför det etablerade samhället, även efter att skapa en annan social ordning, vilket kan bidra till en förklaring bakom dels informella rättssystem och dels tystnadskulturen (Sarnecki, 2014:182).

Det framkommer att de intervjuade ungdomarna är selektiva gällande huruvida de samarbetar med rättsväsendet, kontaktar polisen och anmäler brott. Majoriteten av intervjupersonerna berättar att de gör en bedömning kring brottets grovhet och allvarlighet innan de beslutar om att larma polisen. Anna berättar att hon till exempel inte skulle ringa polisen om hon såg ett butiksrån och motiverar med att staten ändå reparerar skadorna eller att butikägaren ändå får tillbaka pengar på försäkringen. Hennes uppfattning indikerar på att det förekommer en neutraliseringsprocess i vilken hon neutraliserar ett butiksrån genom att förminska skadorna som följer (Larsson & Engdahl, 2011:240). En del intervjupersoner ringer endast när de bedömer att läget är akut, medan en del ringer enbart när brottsoffret är kvinna. Denna övervägning styrs av många andra faktorer, såsom vilken status gärningspersonen har, om han eller hon har blivit påkommen och en rad andra riskfaktorer.

Likt resultaten i tidigare forskning är en annan vanlig orsak till tystnaden rädslan för att drabbas av olika repressalier (Skinnari, Jonsson & Vesterhav, 2019:59; NOA, 2017:29; NOA, 2015:18 m. fl.). Rykten och rapporteringar signalerar att avsteg från tystnadskulturen får konsekvenser. Majoriteten av intervjupersonerna känner sig rädda för att drabbas av de kriminella nätverkens hämnd. Intervjupersonerna inom polisen berättar om flera förhörssituationer där gärningspersoner, målsäganden och vittnen suttit tysta i förhören, ljugit eller svarat med "*inga kommentarer*" på de frågor som ställts, ofta av rädsla för att utsättas för våld och hot. Genom att vara tyst och ta avstånd från polisen skyddar man sig från de kriminellas hot och blir därmed lämnad ifred, resonerar Anna, Anton och Emma.

Ett återkommande motiv bakom tystnaden är uppfattningen att man ska vara lojal mot sina vänner och sin familj. Det finns en etablerad norm om att skydda de man tycker om och värdera de personer högre än individens bästa, oavsett konsekvenserna av att göra detta. Anna menar att man måste skydda sin familj från polisens inblandning, oavsett om det innebär att hon själv riskerar att bli gripen. Anton resonerar på liknande sätt och hävdar att han aldrig skulle vittna mot en

familjemedlem eller en vän eftersom att han då har en skyldighet att vara lojal och skydda de från polisiär inblandning. Dessa uppfattningar stämmer överens med polisens upplevelser av fenomenet. Markus som jobbat länge som polis med ungdomar i Rosengård berättar om hur olika kriminella grupperingar tar över rollen som familj. Det innebär att gruppmedlemmarna ofta får väldigt starka band till sina respektive gruppmedlemmar, likt de banden man har till sin primärfamilj, vilket därmed medför en skyldighet att inge tystnadsplikt gentemot dessa. Hirschis teori om sociala band bidrar till en djupare förståelse för hur gängens relationer och band är till varandra och området de bor i. Individer i socialt utsatta områden som upplever ett avstånd till rättsliga myndigheter stärker istället anknytningen till sina vänner. Det kan i sin tur leda till att avståndet till individens biologiska familj och andra institutioner försvagas ytterligare (Larsson & Engdahl, 2011:63).

Enligt intervjupersonerna inom polisen förekommer det många gånger också påtryckningar från individer i omgivningen, vilka dels kontrollerar och dels disciplinerar individen till att vara tyst och ej namnge någon. Uttalanden indikerar på att det råder grupstryck eller informell kontroll genom att en eller flera individer beordrar en annan att vara tyst och att ej prata eller samarbeta med polisen (Larsson & Engdahl, 2011:188). Kontroll är ofta grunden till tystnaden och innebär att gärningspersonen på olika sätt begränsar möjligheten att kontakta polis. Det finns ett starkt samband mellan kontroll och rädslan för hot och våld, vilket är delvis varför tystnadskulturen upprätthålls, även bland de som står utanför den kriminella miljön. De individer inom kriminella nätverk som bevisar sin lojalitet genom tystnad blir många gånger belönade, genom att exempelvis erhålla respekt eller stiga i position i ett gäng.

I kriminella grupperingar bottnar tystnadskulturen främst i den egna vinningen av brottsligheten (Skinnari, Jonsson, Vesterhav, 2019:93). Samarbete med polis och andra rättsliga myndigheter anses vara ett avsteg från en väletablerad norm, istället reglerar man eventuella brott och konflikter inbördes mellan grupperingarna eller sinsemellan individ och individ. Beskrivningar i materialet indikerar starkt på att det finns en parallell samhällsstruktur i Malmö där ungdomar löser konflikter genom hämnd eller informella rättssystem. Hampus och Anton beskriver hur de i många fall själv hade ingripit för att stoppa ett pågående brott istället för att larma polisen. Både Anna, Hampus och Anton berättar att de istället för att anmäla ett brott till polisen föredrar att ha en egen uppgörelse vid konfliktsituationer, oftast genom den retributiva ansatsen om vedergällning (Sarnecki, 2015:67). Anna berättar att om hon hade lurat någon på pengar och personen hade hämnats genom att sparka sönder hennes dörr så hade hon tänkt att konflikten är löst och att inblandning med polisen inte är

nödvändig. Hon betonar också att hon aldrig skulle anmäla en hämnd, istället skulle hon ta situationen i sina egna händer för att avgöra konsekvenserna av handlingen. Hampus och Anton resonerar på liknande sätt och berättar att de hade “*skött det själv*” eller “*hanterat det själv*”.

Normen att inte prata med polis påverkar i sin tur rättsväsendets förutsättningar att utreda brott och fälla den skyldige. Markus berättar om sina upplevelser av hur familjer, kriminella nätverk och grupperingar förhandlar fram rättmätiga straff för att kompensera brottsoffer för olika skador. I vissa fall gäller kompensationen en summa pengar, i andra fall handlar det om hämnd genom våld. Han berättar också om att man vid förhandlingen kan ta hjälp av informella domare och medlare som har för avsikt att hitta en lösning i en konfliktsituation. Oskar berättar också om hans erfarenheter inom polisen där ungdomar och unga vuxna vänder sig till andra auktoriteter, såsom Imamer inom Islam, för att avgöra hur man ska lösa en konflikt. Gränsdragningen mellan hur pass kriminella de berörda parterna i en uppgörelse är blir avgörande för huruvida de inblandade vänder sig till rättssystemet eller till alternativa rättssystem. Enligt beskrivningarna i materialet styr även allvarlighetsgraden av brottet ungdomars benägenhet till att vända sig till polisen. Som tidigare nämnt är intervjupersonerna emellertid oense om vilka brott som landar i rättssystemet respektive alternativa system.

En misstänkt har under hela förhöret rätt att tåga, vilket innebär att han eller hon inte alls behöver yttra sig om misstanken. Förutom ideologiska skäl bakom tystnaden beskriver polisen även rent praktiska skäl till att många ungdomar inte uttalar sig om misstanken vid förhören. I beskrivningarna av polisens hanteringsstrategier illustreras tystnadsnormer genom att många misstänkta ungdomar besvarar alla eller majoriteten av polisens frågor med “*inga kommentarer*”.

Enligt beskrivningar i materialet fungerar tystnadskulturen dels som ett gruppfenomen och dels genom individuella skäl till tystnad. En central del för den tystnadskultur som verkar inom olika grupperingar är dess kontrollerande funktion över de som iakttar eller deltar i gärningen. Sådan kontroll kan liknas med en form av informell social kontroll, en kontroll som vänner utövar gentemot varandra vilken betecknas som det kriminologiska begreppet gruppsyck (Larsson & Engdahl, 2017:188). Sammantaget beskriver intervjupersonerna parallella skäl till att man är tyst. Några av motiven bottnar i en tystnadskultur, medan andra har fristående individuella motiv bakom tystnaden mot polisen. Samtliga motiv bakom tystnaden kan emellertid å ena sidan förekomma i en

tystnadskultur och å den andra sidan förekomma på individnivå. Oavsett karaktären bakom motiven blir konsekvenserna för rättsväsendet detsamma.

7. Slutsats

För att besvara den första frågeställningen behöver vi återvända till definitionen av en tystnadskultur i relation till brott. I en socialisationsprocess tar individen ställning till värderingar, attityder och normer vilka förs över till andra sociala sammanhang i samspel med andra människor. Kompisarnas påtryckningar, gängets kontroll och disciplinering över övriga medlemmar och de kriminella nätverkens hot om våld resulterar i att individen socialiseras in i ett normsystem där föreskrivande normer om tystnad råder och påverkar individens beteende (Hyden, 2016:59). Tystnadskulturen bland ungdomar i Malmö fungerar därför på olika sätt i olika situationer, men gemensamt för tystnadskultur är just socialiseringsprocessen i vilka normerna om tystnad överförs. Ungdomarna är inte överens om vilka brott som berörs av tystnadskultur och vilka brott som hamnar i rättssystemet. Det finns skilda uppfattningar om vilka brott och situationer som innebär att man måste undvika all inblandning med polisen respektive brott där man ska kontakta och samarbeta med polisen.

För att besvara studiens andra frågeställning behöver vi betrakta normen som ett analysinstrument (Hyden, 2016:60). Genom att betrakta normen som ett analysinstrument har jag analyserat olika motiv och orsaker bakom tystnadsnormer och individuella skäl till tystnad gentemot rättsväsendet. Sammanfattningsvis beskriver intervjupersonerna parallella skäl för tystnad. Många av motiven är självvalda, medan andra bottnar i påtryckningar, normer eller rädsla för att utsättas för olika repressalier. En del uppfattningar handlar om att anmälningar sällan leder till åtal och att man till följd av detta har ett bristande förtroende för polisen, vilket resulterar i att man fortsättningsvis inte anmäler brott. Det framkommer även att intervjupersonerna är selektiva gällande huruvida de kontaktar och samarbetar med polisen. Majoriteten av intervjupersoner beskriver att brottets dignitet, grovhet och allvarlighet spelar en stor roll för huruvida ungdomar kontaktar polisen. Andra avgörande motiv handlar om att intervjupersonerna känner en plikt om att vara lojal mot sin familj och sina nära vänner. Det finns en mycket stark antydning om att de intervjuade ungdomarna känner en rädsla för att kontakta polisen eftersom de kan riskera att utsättas för våld och hot om våld av de kriminella nätverken i Malmö. Intervjupersonerna inom polisen beskriver på liknande sätt att det

finns en rädsla bland ungdomar i Malmö för att anmäla brott och vittna, vilken bottnar i de kriminellas hämnd eller rädslan för att bli stämplad som “*golare*”, “*snitch*” eller “*tjallare*”.

Beträffande den tredje frågeställningen kan vi dra slutsatsen att det inom polisen finns få metoder eller tekniker som kan användas för att hantera ungdomar som väljer att vara tysta under polisförhör. Rätten att tåga utnyttjas flitigt bland misstänkta gärningspersoner. Tystnadsnormerna illustreras genom att många misstänkta besvarar alla eller majoriteten av polisens frågor med “*inga kommentarer*”. Förutom ideologiska skäl bakom tystnaden beskriver en del poliser även praktiska skäl till att många ungdomar inte uttalar sig om misstanken vid förhör. En del misstänkta använder tystnaden för att med fördel kunna anpassa sin historia med utgångspunkt till utredningsmaterialet vid domstolsförhandlingen, eftersom den misstänkte inte har tillgång till all information och bevismaterial vid utredningsskedet. En del poliser hanterar därför tystnaden genom att försöka etablera någon form av kontakt med den misstänkte, andra använder taktiska strategier som syftar till att slå håll på berättelser som inte stämmer överens med tidigare vittnesuppgifter eller bevismaterial.

8. Diskussion

Genom kvalitativa intervjuer har jag redogjort för hur tystnadskulturen i Malmö fungerar bland ungdomar och unga vuxna, vilka motiv som ligger bakom tystnaden och hur polisen hanterar ungdomar som inte vill prata eller samarbeta med polisen. Mertons teori om strain har delvis bidragit till en analys kring skälen bakom tystnaden. Likaså har informell och social kontroll genom gruppsytryck bidragit till en djupare förståelse för de påtryckningar och gruppsytryck som kan förekomma bland ungdomar och gängmedlemmar, vilka kan resultera i en tystnadskultur. Hirschis teori om sociala band har också delvis bistått med en djupare insikt i ungdomarnas anknytning och relation till olika grupperingar och nätverk och varför lojaliteten inom dessa är så stark. Sykes och Matzas neutraliseringsteori har bidragit till en djupare förklaring till situationer där ungdomar neutraliserar olika brott, vilka till följd av en neutraliseringsprocess uppfattas som mer accepterade och resulterar i att de ej anmäls.

De motiv vilka redogörs för i analysen är inte de enda motiven för tystnad i relation till brott. Det finns betydligt fler motiv, dels motiv som är självvalda och dels motiv som bottnar i tystnadskulturer. De motiv som presenterats i analysen är de som har identifierats vid intervjuerna

med mina intervjupersoner. Det går inte att säga att dessa motiv är generaliserbara på samtliga områden i Malmö eller bland samtliga ungdomar i Malmö. Tystnadskultur kan fungera på olika sätt i olika slags miljöer och inom olika grupperingar. Vidare finns det svårigheter med att benämna något som en tystnadskultur när tystnaden endast finns inom en mindre grupp, såsom en familj. Tidigare forskning menar däremot att om tystnaden "*understöds av en vidare krets*" går det eventuellt att tala om en form av tystnadskultur (Skinnari, Jonsson & Vesterhav, 2019:117). I föreliggande studie har majoriteten av motiven för tystnad gentemot rättsväsendet varit till följd av en tystnadskultur.

I framtida forskning om fenomenet kan mitt resultat bidra till att undersöka miljöer av liknande slag. Som tidigare nämnt är min uppfattning att tidigare forskning om tystnadskultur inte fått en tillfredsställande förklaring. Det finns ett behov av att utforska fenomenet och skälen bakom tystnaden ytterligare. Min förhoppning är att denna kandidatuppsats kan fungera som underlag för framtida forskning om fenomenet. Förslagsvis skulle man i framtiden kunna undersöka skälen för tystnad i ett desto mer specificerat område eller kollektiv, såsom ett kriminellt nätverk, för att undersöka skillnader och karaktärsdrag som kännetecknar ett mindre och mer fokuserat urval av individer.

9. Referenser

Baier, M., Nafstad, I. & Svensson, M. (2018). *Om rättssociologi: en introduktion*. (Upplaga 1). Lund: Studentlitteratur.

Baier, M. & Svensson, M. (2018). *Om normer*. (Upplaga 1). Lund: Studentlitteratur.

Bryman, A. (2018). *Samhällsvetenskapliga metoder*. (Upplaga 3). Stockholm: Liber.

Byström, T. (2017). *En kåranda, visst finns det! En språksociologisk studie om tystnadskulturen i fängelse*. [Elektronisk resurs]. Kandidatuppsats. Gävle: Högskolan i Gävle.

Clevesköld, L., Thunved, B. & Thunved, A. (2016). *Samhället och de unga lagöverträdarna*. Johanneshov: MTM.

Demirel, M. (2016). "Golare har inga polare" - En kvalitativ studie av orsaker till att ungdomar i Örebro inte vill vittna. [Elektronisk resurs]. Kandidatuppsats. Lunds Universitet, Sociologiska Institutionen.

Estrada, F. & Flyghed, J. (red.) (2017). *Den svenska ungdomsbrottsligheten*. (Fjärde upplagan). Lund: Studentlitteratur.

Hydén, H. (2016). *Normvetenskap* [Elektronisk resurs]. Lund: Sociology of Law, Lund University.

Jönsson, E. & Nilsson, E. (2019). *Skjutningar i kriminella miljöer* [Elektronisk resurs]. Brå, Brottsförebyggande rådet.

Karlsson, H. (2016). *Gängkulturen i Sverige - En sociologisk litteraturstudie kring kultur, attityder och värderingar* [Elektronisk resurs]. Kandidatuppsats. Högskolan i Halmstad, Sociologiska Institutionen.

Kristiansson, U. (31-10-2018). *Tystnadskultur hjälper misstänkta brottslingar - Nu agerar regeringen*. Sydsvenskan, Sydsvenska Dagbladets aktiebolag.

<https://www.sydsvenskan.se/2018-10-31/tystnadskultur-hjalper-misstankta-brottslingar-nu-agerar?redirected=1>

Larsson, B. & Engdahl, O. (red.) (2011). *Social kontroll: övervakning, disciplinering och självreglering*. (1. uppl.) Malmö: Liber.

Larsson, N. (2018). *Polisen som en känslokameleont - En intervjustudie om emotionellt arbete inom polismyndigheten [Elektronisk resurs]*. Kandidatuppsats. Lunds Universitet, Sociologiska Institutionen.

Lind, R. (2015). *Vidga vetandet: en introduktion till samhällsvetenskaplig forskning*. (1. uppl.) Lund: Studentlitteratur.

Marelius, H. (2019). *Har golare några polare? - Några olika perspektiv på kronvittnets vara eller icke vara i svensk straffrätt. [Elektronisk resurs]*. Magisteruppsats. Göteborgs Universitet, Handelshögskolan, Juridiska institutionen.

May, T. (2013). *Samhällsvetenskaplig forskning*. (2., [rev. och uppdaterade] uppl.) Lund: Studentlitteratur.

Molin, M., Lifvin, S. & Viberg, J. (2019). *Nationella trygghetsundersökningen 2018 [Elektronisk resurs]*. Brå, Brottsförebyggande rådet.

Nilsson, B. (2016). *Samspel i grupp introduktion till gruppdynamik*. Johanneshov: MTM.

NOA (2015). *Utsatta områden – sociala risker, kollektiv förmåga och oönskade händelser. [Elektronisk resurs]*. Stockholm: Polismyndigheten, Nationella operativa avdelningen.

NOA (2017). *Utsatta områden – social ordning, kriminell struktur och utmaningar för polisen. [Elektronisk resurs]*. Stockholm: Polismyndigheten, Nationella operativa avdelningen.

Nugusse Hagos, J. & Shibani, N. (2019). *Tala är silver men tiga är guld - En kvalitativ studie om tystnadskultur och förtroendet för polisen bland unga vuxna med utländsk bakgrund i socialt utsatta områden*. [Elektronisk resurs]. Kandidatuppsats. Uppsala Universitet, Sociologiska Institutionen.

Pedersen, S. (2017). *“Normala reaktioner på onormala situationer” - Hur oviljan att vittna manifesteras inom rättsväsendet*. [Elektronisk resurs]. Kandidatuppsats. Lunds Universitet, Rättssociologiska institutionen.

Polismyndigheten. (2019). *Kriminella nätverk inom den organiserade brottsligheten i polisregion Stockholm*. (2019) [Elektronisk resurs]. Polisregion Stockholm. Underrättelseenheten.

Rennstam, J. & Wästerfors, D. (2015). *Från stoff till studie: om analysarbete i kvalitativ forskning*. (1. uppl.) Lund: Studentlitteratur.

Sarnecki, J. (2014). *Introduktion till kriminologi 1 Brottslighetens omfattning, karaktär och orsaker*. Lund: Studentlitteratur.

Sarnecki, J. (2015). *Introduktion till kriminologi 2 Straff och prevention*. (1. uppl.) Lund: Studentlitteratur.

Skinnari, J., Jonsson, A. & Vesterhav, D. (2019). *Tystnadskulturer* [Elektronisk resurs]. Brå, Brottsförebyggande rådet.

Skinnari, J., Marklund, F., Nilsson, E., Stjärnqvist, C. & Vesterhav, D. (2018). *Relationen till rättsväsendet i socialt utsatta områden* [Elektronisk resurs]. Brå, Brottsförebyggande rådet.

Vesterhav, D. & Korsell, L. (2016). *Kriminella nätverk och grupperingar* [Elektronisk resurs]. Brå, Brottsförebyggande rådet.

Vetenskapsrådet (2002). *Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning* [Elektronisk resurs]. Stockholm: Vetenskapsrådet.

10. Bilagor

Bilaga 1. Intervjuguide avsedd för ungdomar och unga vuxna

Bakgrund

Hur gammal är du?

Var i Malmö bor du?

Vad är din huvudsakliga sysselsättning idag?

Hur länge har du bott i Malmö?

Hur ser din boendesituation ut just nu?

Hur skulle du beskriva ditt bostadsområde?

Hur skulle du beskriva invånarna i ditt bostadsområde?

Förtroende och attityd

Hur vanligt är det att se polisen i området där du bor?

Hur påverkas individerna i ditt bostadsområde av polisens närvaro?

Hur påverkas du av polisens närvaro i ditt bostadsområde?

Hur är dina upplevelser av polisen?

Vilka känslor får du vid möten med polisen?

Hur skulle du beskriva attityden gentemot polisen bland invånarna i ditt bostadsområde?

Hur skulle du beskriva attityden gentemot polisen bland dina vänner?

Hur är din attityd till polisen?

Hur stort förtroende har du för polisen och deras arbetssätt?

Tystnadskultur

Upplever du att det finns en dialog mellan poliser och invånare i ditt bostadsområde?

Har du varit misstänkt för ett brott där du sedan blivit kallad på polisförhör? Om ja, hur ställde du dig till misstanken och vad beror det på?

Har du blivit kallad till polisförhör som ett vittne? Om ja, hur ställde du dig till att vittna och vad beror det på?

Om du skulle vara ensam och bevittna ett brott, skulle du ringa till polisen och anmäla detta?

Om du skulle vara med dina vänner och ni tillsammans bevittnade ett brott, skulle ni ringa till polisen och anmäla detta?

Om en av dina vänner skulle begå ett brott, skulle du anmält detta till polisen?

Om du skulle utsättas för ett brott i ditt bostadsområde, skulle du anmäla detta till polisen?

Finns det brott eller händelser där du är mer benägen till att berätta för polisen om eller anmäla än andra, vilka är det?

Finns det situationer då du inte skulle kunna tänka dig att berätta om något du sett eller hört till polisen? Vilka situationer är det?

Av vilka skäl är du mer benägen eller mindre benägen att prata med polisen och anmäla brott?

Bilaga 2. Intervjuguide avsedd för polisen

Bakgrund

Hur gammal är du?

Hur länge har du arbetat som polis?

Hur länge har du arbetat som polis i Malmö?

Vad är din nuvarande befattning inom polisen?

Vilka är dina huvudsakliga arbetsuppgifter inom denna befattning?

Förtroende och attityd

Hur upplever du möten med ungdomar och unga vuxna i Malmö?

Hur upplever du attityden mot dig och dina kollegor vid möten med ungdomar och unga vuxna i Malmö?

Hur upplever du förtroendet för dig och dina kollegor vid möten med ungdomar och unga vuxna i Malmö?

Tystnadskultur

Har du erfarenheter av att det finns regler för vad och hur mycket ungdomar och unga vuxna väljer att berätta vid gripanden, förhör och möten?

Upplever du att det finns en tystnadskultur bland ungdomar och unga vuxna i Malmö?

Vad tror du är anledningen eller anledningarna till att ungdomar och unga vuxna i Malmö inte vill prata eller vittna om olika brott?

Upplever du att det finns brott eller situationer som är mer okej att prata med polisen om än andra, vilka brott eller situationer är det? Vad tror du att det beror på?

Upplever du att det finns en rädsla för att prata med polisen bland ungdomar och unga vuxna i Malmö? Vad beror denna rädsla på?

Upplever du att det finns brott som inte berörs av tystnadskulturen i Malmö? Vilka är det?

Har du erfarenheter av att ungdomar och unga vuxna vänder sig till informella rättssystem för att lösa konflikter? Hur fungerar dessa?

Upplever du att ungdomar och unga vuxna föredrar att lösa konflikter inbördes?

Polisens hantering av tystnaden

Berätta om ett möte med en ungdom eller ung vuxen person där personen varit misstänkt för brott men valt att vara tyst. Hur har du hanterat det?

Berätta om en situation där du varit övertygad om att ett vittne eller en gärningsperson vet mer än vad han eller hon berättat. Hur har du hanterat det?

Hur hanterar du situationer där brottsoffer, vittnen eller gärningspersoner väljer att inte säga något?

Hur påverkas du av situationer där brottsoffer, vittnen eller gärningspersoner väljer att inte säga något?

Hur påverkas utredningsarbetet av situationer där brottsoffer, vittnen eller gärningspersoner väljer att inte säga något?

Vilka åtgärder kan enligt dig bryta mot tystnadskulturen bland ungdomar och unga vuxna i Malmö?